

Tok "Nogat" long slip wantaim man-Rait bilong Meri

Jennifer Bakyawa i raitim
- Panos Pictures

KAMPALA- Toktok we ol mani save long en Abstain (Strongim tingting long noken slip wantaim patna), Be faithful (Pas long wanelpa tasol), Kondomo karamap (ABC)- i holim pas tingting we i helpim wanelpa win stori bilong Uganda long Afrika long pfaite we i egensim AIDS.

Long 1992, namba bilong ol meri husat i gat HIV i bikpela na i lukim 30% long ol meri husat i gat bel i kisim HIV. Long pinis long yia 2001, UN i ripot olsem namba i go daun 14%.

Planti kantri i kisim dispela toktok na Presiden bilong Amerika, George W Bush i mekim ABC bikpela tingting long US\$15 bilien helpim bilong em i go long Afrika na Karibien.

Dispela ABC meses o toktok i ken kisim yau bilong ol man i save kwik taim tasol em i no save lukau-tim ol marit meri. Planti long ol

IWD - Uganda AIDS: Sik AIDS meri i sindaun long korido bilong haus sik i nogat planti bet long silip. Bodii bilong em i malumalum tru long wokabaut i go long haus bilong em.

Photographer Penny Tweedie, Panos Pictures

marit meri long Uganda i bin dai long AIDS na planti bilong ol husat i gat wanelpa man tasol i kisim sik long ol man bilong ol.

Long wanelpa intenesenel kibung long Atlanta long mun. Febueri we i toktok long ol meri na ol sik ol man i ken bungim, Dokta Paul DeLay long UN Joint Program long HIV/AIDS (UNAIDS) i tok strong olsem ol marit meri husat i stap tru long man bilong en i gat sans long kisim HIV sapos man bilong em i kain man long "wokim nabaut."

I gat asua wantaim dispela ABC program we i traum long daunim HIV/AIDS wanelpa

rait grup Man Rait Was (HRW) i tok: em (ABC) i gat i no stret tingting olsem ol meri i gat wan kain pawa olsem ol man long sait bilong slip wantaim.

Long 2003 HRW i tok long ripot bilong ol long, Dai isi tasol: Vailens long famili na isi pasin bilong ol meri long HIV insait Uganda i wok gavman i no mekim long egensim vailens long famili na reip insait long marit we i "kisim ol laip bilong meri."

Ripot i tok olsem 34-pela meri long 50-pela meri husat HRW i askim i tokaut olsem ol man bilong ol i save egensim laik bilong ol long slip wantaim ol.

Hadija Namaganda i tokim HRW olsem man bilong em husat i gat HIV i reipim na paltim em nogut tru planti taim. Namaganda husat i nau gat HIV i tok : " Em i save egensim laik bilong mi long i no koap wantaim em bihain em i kisim sik...Mi no save long kondom. Mipela i no yusim ol."

Tasol long Uganda, ol i no luk-save olsem reip insait long marit i no brukim lo long Uganda.

Lydia Mpachibi husat i gat 35-pela krismas na i gat HIV long man bilong em husat i dai i tok taim man bilong em i stap, em i no save kisim test bilong HIV.

Em i ting man bilong em bai rausim em sapos em i painimaute em i gat sik.

"Mi no ting long painim aut sapos mi gat HIV o nogat, nogut em i tok mi kisim sik i kam long haus. Mi save lukim planti meri ol man bilong ol i ronim ol long haus...mi pret long man bilong mi mekim wan kain."

Nau ol meri Uganda i ken kisim was aninit long lo we i egensim reip insait long marit na arapela hevi we i save kamap insait long marit we i ken mekim ol kisim HIV:

Long leit 2003, wanelpa Domestik Rilesens Bil (DRB) we i senisim ol lo we i stap long salt bilong famili na mekim orait olsem ol meri i kisim wan kain tritmen olsem ol man na jastis insait long marit na long taim ol i pinisim marit i kamap long palamen.